

معراج مهمان

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای در ایام ماه مبارک رمضان، به صورت روزانه گفتار و توصیه‌هایی اخلاقی از رهبر معظم انقلاب اسلامی را منتشر می‌کند.

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای در ایام ماه مبارک رمضان، به صورت روزانه گفتار و توصیه‌هایی اخلاقی از رهبر معظم انقلاب اسلامی را منتشر می‌کند.

به گزارش خبرگزاری فارس، این رهنمودها تحت عنوان «سی روز، سی گفتار» و در سحرگاه ایام ماه مبارک بر روی خروجی سایت قرار خواهد گرفت.

روز اول: «معراج مهمان»

*فرصت عروج

مسئله اساسی در باب ماه رمضان، این است که بشر -که در میان انواع عوامل و موجبات غفلت از خدا و از راه او محاصره شده و انگیزه‌های گوناگون، او را به سمت پایین و تنزل و سقوط می‌کشانند- فرصتی پیدا کند که در آن بتواند روح را -که روح انسان و باطن بشر، به عروج و اعتلا تمایل دارد- به سمت عروج و اعتلا سوق دهد و به خدا تقرب جوید و به اخلاق الهی، تخلق پیدا کند. ماه رمضان، چنین فرصتی است.

البته غیر از ماه رمضان، فرصت‌های دیگری هم هست. مثلاً همین نمازهای پنج‌گانه، فرصت‌هایی است که ما می‌توانیم با استفاده از آن‌ها عروج کنیم؛ خودمان را اصلاح نماییم و زنگارها و پوسیدگی‌ها و غفلت‌ها و بیماری‌های معنوی را از خودمان دور کنیم. نماز، فرصت بسیار خوبی است. شما اگر امتحان نکرده‌اید -که قاعدتاً امتحان کرده‌اید و این شاءالله عمل دائمی شما، همین‌طور باشد- امتحان کنید. توجه بکنید که در حال نماز، اگر متوجه خودتان و کاری که از شما سر می‌زند باشید، قطعاً بعد از نماز شما، با قبل از نماز شما متفاوت خواهد بود. شرطش همین است که توجه کنید در حال نماز، مشغول چه کاری هستید.

بهترش این است که اذکار نماز را بفهمید؛ کار بسیار آسانی است. نباید بگوییم که ما فارسی‌زبانیم و نمی‌توانیم عبارات عربی را بفهمیم. مجموع عباراتی که در نماز خوانده می‌شود -از اول تا به آخر- یاد گرفتن آن برای آدم‌های متوسط، یک ساعت هم کار ندارد؛ خیلی آسان است. کتاب‌هایی هم نوشته شده که این‌ها را ترجمه کرده‌اند.

اگر به معانی توجه کنید و بفهمید که مضمون این کلمات چیست و در آن‌ها تدبیر کنید، البته بهتر است. اگر این مقدار هم ممکن نشد، حداقل وقتی در حال سجده‌اید، بدانید که با خدا حرف می‌زنید؛ وقتی در حال رکوعید، بدانید که پروردگار عالم را تعظیم می‌کنید؛ وقتی در حال قرائت و ذکر هستید، بدانید که با چه کسی حرف می‌زنید. نفس همین توجه، مهم است.

اگر این توجه حاصل بشود و یاد خدا در نماز تأمین شود -که «و لذكرالله اکبر»- این نماز برای شما «معراج المؤمن» خواهد بود و شما را عروج خواهد داد. عروج، همین است که شما در باطن خودتان، صفا و لطافت و نورانیت بیشتری را بعد از نماز احساس می‌کنید.

*دوره بازیابی و بازسازی

انواع عبادات، فرصت‌هایی برای ما هستند؛ لیکن ماه رمضان، یک فرصت استثنایی در دوران سال است. در این سی روز یا بیست و نه روز به‌طور مداوم، غیر از نمازهای موظف پنج‌گانه و نوافلی که همیشه انسان می‌تواند آن‌ها را بخواند، دعا‌هایی هست که توجه به آن دعاها و خواندنشان، انسان را نورانیت مضاعفی می‌بخشد.

این دعاها را در اختیار ما گذاشته‌اند. کیفیت حرف زدن و مناجات کردن با خدا را به ما یاد داده‌اند. معین کرده‌اند که چه حرف‌هایی را می‌شود با خدا زد. بعضی از این جملات ادعیه مأثوره از ائمه علیهم‌السلام هست که اگر این‌ها نبود، آدم نمی‌توانست خودش تشخیص بدهد که می‌شود با خدا با این زبان حرف زد و این‌طور از خدا خواست و التماس کرد.

علاوه بر این‌ها، همین نفس روزه ماه رمضان است که یک زمینه روحانیت و نورانیت برای روزه‌دار می‌باشد و او را برای کسب فیوضات الهی، آماده می‌کند. این، مجموعه ماه رمضان، با نماز و با وظایف مقرر همیشه و با روزه و با دعا‌هایش است که اگر شما به این‌ها توجه کنید و تلاوت قرآن را هم به آن اضافه نمایید -که گفته‌اند ماه رمضان، بهار قرآن است- یک دوره‌ی بازسازی و بازیابی و نجات

خود از پوسیدگی‌ها و فسادها و امثال این‌ها خواهد بود؛ دوره خیلی مغتنمی است. اصل قضیه این است که ما بتوانیم در ماه رمضان، این سیر الی‌الله را بکنیم و می‌شود.

گاهی که پس از پایان ماه رمضان، خدمت امام رضوان‌الله تعالی‌علیه می‌رسیدم، برایم محسوس بود که ایشان نورانی‌تر شده‌اند و حرف زدن و نگاه و اشاره و حرکت دست و اظهارنظرشان، با قبل از ماه رمضان فرق کرده است. دوره ماه رمضان، برای يك انسان مؤمن و والا، این‌طوری است. آن‌قدر به او و به قلب و باطنش، نورانیت می‌بخشد که انسان این را در مشاهده حضوری او حس می‌کند و از حرف‌زدنش می‌فهمد که نورانی‌تر شده است. بندگان خدا همین‌طورند. ما باید از این فرصت، خیلی استفاده کنیم.

*دوری از گناه

برای نزدیکی به خدا، اصل قضیه، ترك گناهان است. انجام مستحبات و نوافل و توسلات و دعا و بقیه امور، فرع است. اصل قضیه، این است که انسان از صدور گناه و خلاف از خود، مانع بشود. این، همان تقوا را می‌طلبد. تقوا و پرهیزگاری، مهمترین -یا بگوئیم اولی‌ترین- مظهری است که وجود انسان باید داشته باشد.

همین است که مانع از گناه انسان می‌شود. گناه نمی‌گذارد که انسان، حتی خود را به لبه دریای عظیم مغفرت الهی برساند و از آن استفاده کند. گناه نمی‌گذارد که ما حال دعا و توجه پیدا کنیم. گناه نمی‌گذارد که ما به فکر بازنگری و بازسازی خودمان بیفتیم. کوشش بکنیم از گناه فاصله بگیریم. این، شرط اول قضیه است.

البته گناهان مختلفند؛ گناه‌های گوناگون فردی و اجتماعی، گناه‌هایی که به‌وسیله دست یا چشم یا زبان و از طرق گوناگون حاصل می‌شود. برای افراد مسلمان، شاید گناهان، مخفی نباشد و می‌دانند که چه چیزی گناه است. آن کسی که دعا هم می‌خواند، مستحبات را هم انجام می‌دهد، وظایف شرعی‌اش را هم انجام می‌دهد؛ اما در کنار آن‌ها، از گناه هم اجتناب ندارد، مثل آن کسی است که در حال سرماخوردگی و تب، هم داروهایی را که ضد سرماخوردگی است و شفابخش است، می‌خورد و هم از غذاهایی که برای سرماخوردگی مضر است، استفاده می‌کند. معلوم است که آن داروها، اثر نخواهد کرد. معلوم است که اگر آدم بیمار، آن غذایی که برای او مضر است، آن عملی که برای او زیان‌آور است، به آن‌ها ارتکاب بکند، برای او، دارو اثری نخواهد کرد.

باید زمینه استفاده از رحمت و مغفرت و افاضات معنوی الهی را آماده کرد و آن، با ترك گناه است. لذا شما در دعای کمیل می‌بینید که امیرالمؤمنین علیه‌الصلاة والسلام می‌فرماید: «اللهم اغفر لی الذنوب التی تحبس الدعاء» یعنی خدایا! آن گناهانی که دعای مرا حبس خواهد کرد، آن‌ها را بیامرز.

گناهان، مانع از اجابت دعا می‌شود. در همین شب‌ها و سحرها، در دعای شریف ابوحمزه می‌خوانید: «فرّق بینی و بین ذنبی المانع لی من لزوم طاعتک». خدایا! میان من و گناهم فاصله ببند؛ آن گناهی که مانع از انجام وظایفم می‌شود و باعث می‌شود که نتوانم خودم را به تو نزدیک کنم. اصل قضیه، مسأله ترك گناه است.

*گناه در نظام اسلامی و نظام طاغوتی

مهمترین حُسن يك نظام و حکومت اسلامی در این است که فضا را، فضای گناه‌آلود نمی‌کند. در نظام‌های طاغوتی، فضا گناه‌آلود است. اگر انسان هم بخواهد گناه نکند، گویی برای او میسور نیست و همه‌چیز، انسان را به طرف گناه سوق می‌دهد. در نظام اسلامی، این‌طور نیست. در نظام اسلامی، فضا گناه‌آلود نیست. گناهکار هست، در سطوح مختلف و در مشاغل متعدد هم هست، با اختیارات گوناگون هم هست -نه این‌که نیست- اما گناه، ممکن است فقط جاذبه شخصی داشته باشد؛ یعنی هوی و هوس انسان، او را به طرف گناه بکشانند. این نظام، غیر از نظام طاغوتی و شیطنانی است که گناه، معیار پیشرفت اجتماعی هم است! در نظام اسلامی، گناه نه فقط معیار پیشرفت نیست، بلکه ضد پیشرفت و ضد ارزش و معیار تنزل است.

گناه از هر کسی که صادر بشود، نباید گفت چون این شخص انجام می‌دهد، پس اشکالی ندارد، یا لابد اشکالی ندارد. نه، گناه را بایستی شناخت و گناهکار را به‌وسیله‌ی گناه باید شناخت. هر کسی گناه را انجام داد، گناهکار است؛ هر که می‌خواهد باشد. این تصور غلط است که ما بگوئیم چون فلانی این کار را می‌کند، لابد اشکالی ندارد که می‌کند؛ اگر اشکال داشت، که نمی‌کرد. البته حمل بر صحت، ایرادی ندارد؛ بلکه خوب و مستحسن است. در کار همه مؤمنین، انسان باید حمل بر صحت بکند. تا آن‌جایی که ممکن است، نباید حمل بر فساد کرد؛ اما وقتی يك عمل خلافِ بَیِّن و واضح از کسی سر زد، هیچ تفاوت نمی‌کند که این کس، چه کسی باشد. هر کسی باشد، گناه، گناه است؛ بلکه وقتی افراد ممتاز گناه را انجام بدهند، جرم گناه در آن افراد، بیشتر هم خواهد بود.

بنابراین، اصل قضیه، اجتناب از گناه است که باید سعی کنیم در این ماه رمضان، إن‌شاءالله با تمرین و حدیث نفس و ریاضت، گناه را از خودمان دور کنیم. اگر گناه از ما دور شد، آن‌وقت راه برای عروج و پرواز در ملکوت آسمان‌ها ممکن خواهد شد و انسان خواهد توانست، آن سیر معنوی و الهی و آن طیران معین‌شده برای انسان را انجام بدهد؛ اما با سنگینی بار گناه، چنین چیزی ممکن نیست.

این ماه رمضان، فرصت خوبی برای دور شدن از گناه است.
سخنرانی در دیدار با مردم در روز یازدهم ماه مبارك رمضان؛ 18 فروردین 1369